

Historia filozofii polskiej

Filozofia Józefa Marii Hoene-
Wrońskiego
Dr Magdalena Płotka

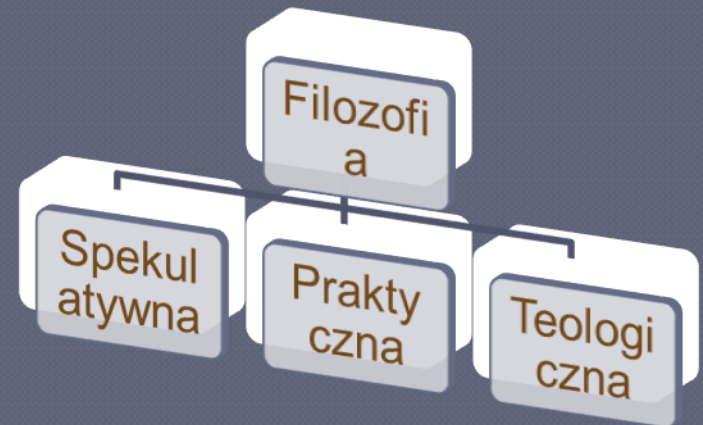
Wprowadzenie do myśli J. M. Hoene-Wrońskiego (1776-

- Najwybitniejszym filozofem, dla którego kantowski krytycyzm stanowił punkt wyjścia był Józef Maria Hoene-Wroński
- Kant dla Hoene Wrońskiego to „geniusz opatrnościowy”
- Wroński przejął od Kanta pomysły, głównie metodologiczne, resztę tej myśli reinterpretował
- Dlatego – myśl Hoene Wrońskiego to myśl samodzielna, oryginalna
- Wroński jest twórcą pewnych idei, które w różnych wariantach tworzą podstawową ideologię polskich myślicieli romantycznych (mesjanizm)
- J. M. Hoene-Wroński protoplasta tzw. polskiej filozofii narodowej
- Z ciekawostek:
 - nazwisko „Wroński” przybrał po wstąpieniu do służby wojskowej;
 - imię „Maria” Hoene-Wroński przyjął 15 sierpnia 1803, aby uczcić dzień, w którym „odkrył absoluł”;
 - sam podpisywał się „Hoene Wroński”

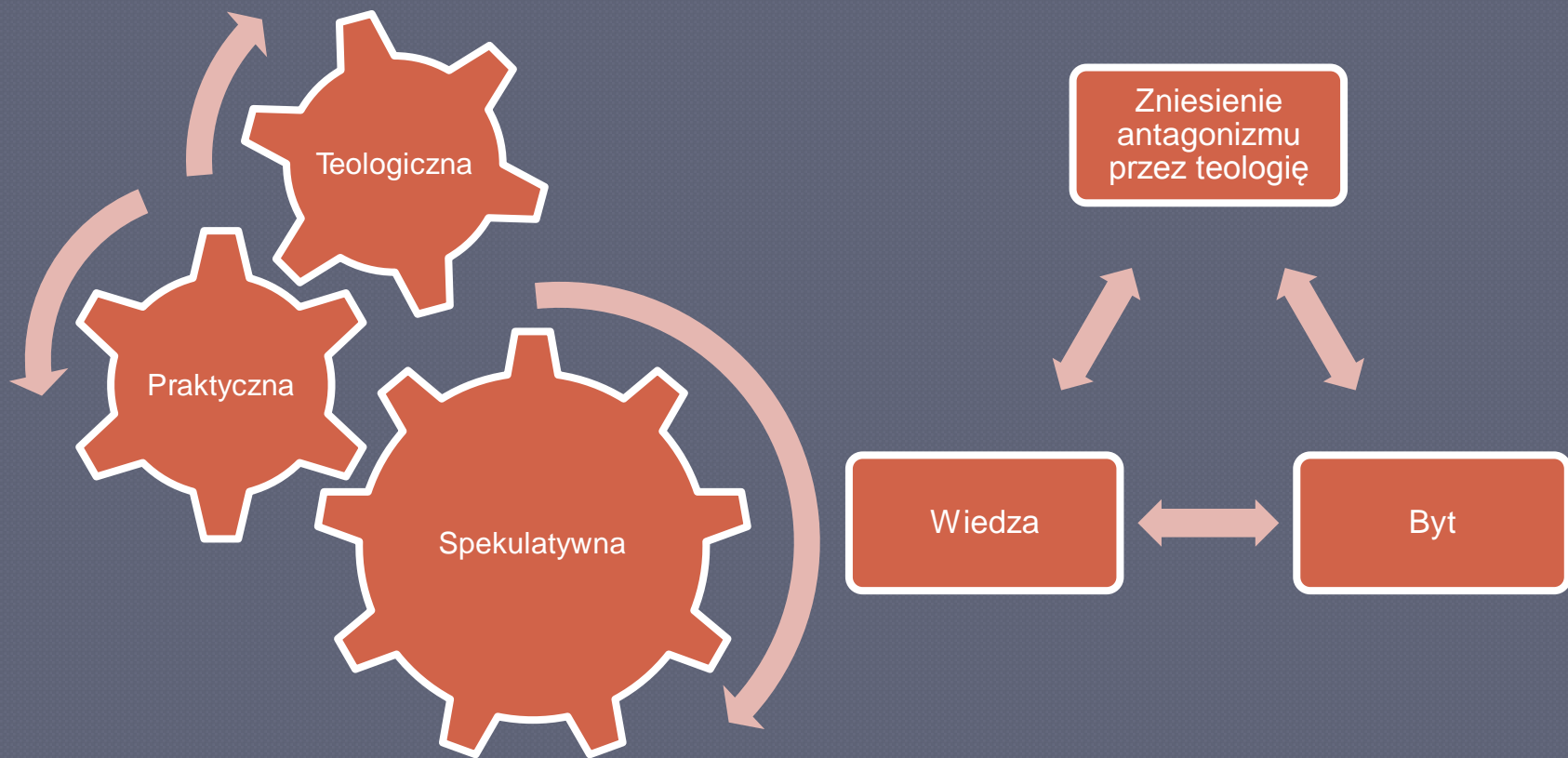

Charakterystyka mesjanizmu

- Mesjanizm określał przede wszystkim **cele** filozofii:
- „Autor podobnej doktryny nie może mieć innego celu jak cel zbawienia ludzkości” i „poczytuje sobie mesjanizm za misję, by stworzyć prawdy absolutne, które ma ludziom odstąpić”
- Mesjanizm jako doktryna stanowi prawdziwą filozofię praktyczną – praktycyzm jest końcowym osiągnięciem filozofii Hoene-Wrońskiego

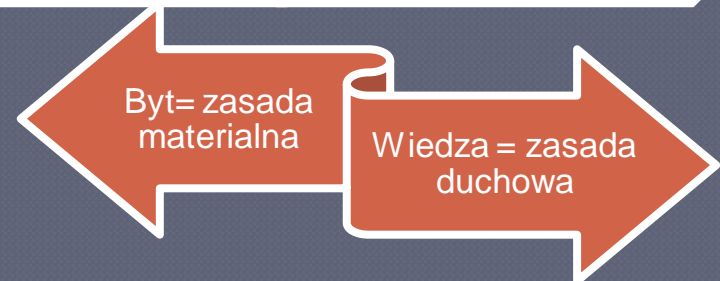
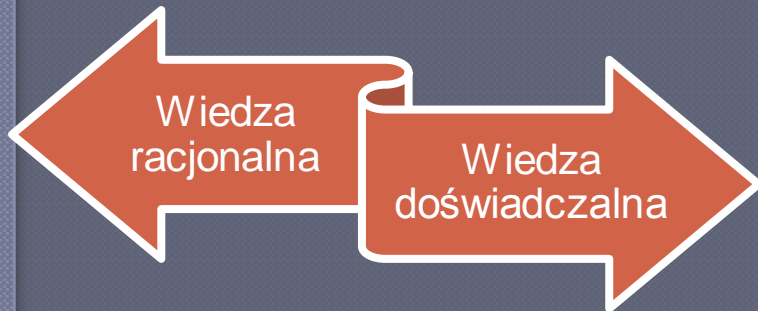
Trójca filozoficzna = trychotomia rozumu

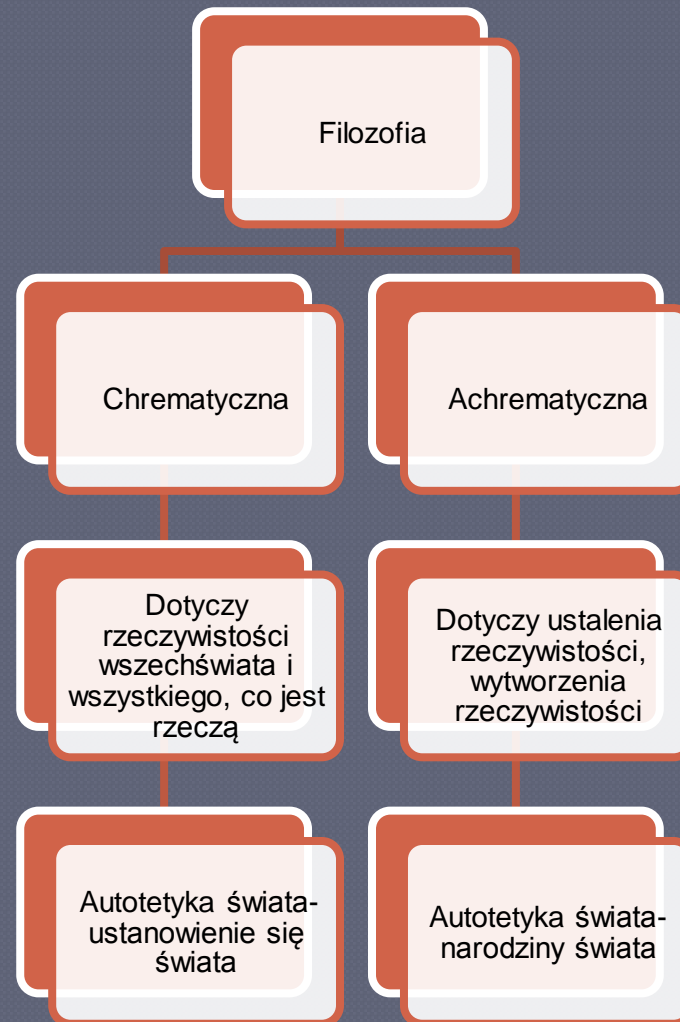
Mesjanizm jako architektonika świata

- ◉ W przeświadczeniu Wrońskiego filozofia mesjanizmu jest to „*zaiste architektura...j aką posługiwał się Stwórca do budowy świata*”
- ◉ Hoene Wroński był przekonany o nieomyślności filozofii swojej
- ◉ W myśli Wrońskiego mesjanizm miał dokonać unii i zjednoczenia wiary i rozumu
- ◉ Mesjanizm zdradza podobieństwa do neoplatonizmu, w którym filozofia i religia tworzyły jednolity organizm
- ◉ Czy filozofia Wrońskiego jest mistycyzmem?
- ◉ Punkt wyjścia neoplatonizmu, mistycyzmu i mesjanizmu jest ten sam: tożsamość wiary i wiedzy jest ostatecznym kresem rozwoju umysłowości ludzkiej

Historia filozofii wg Wrońskiego

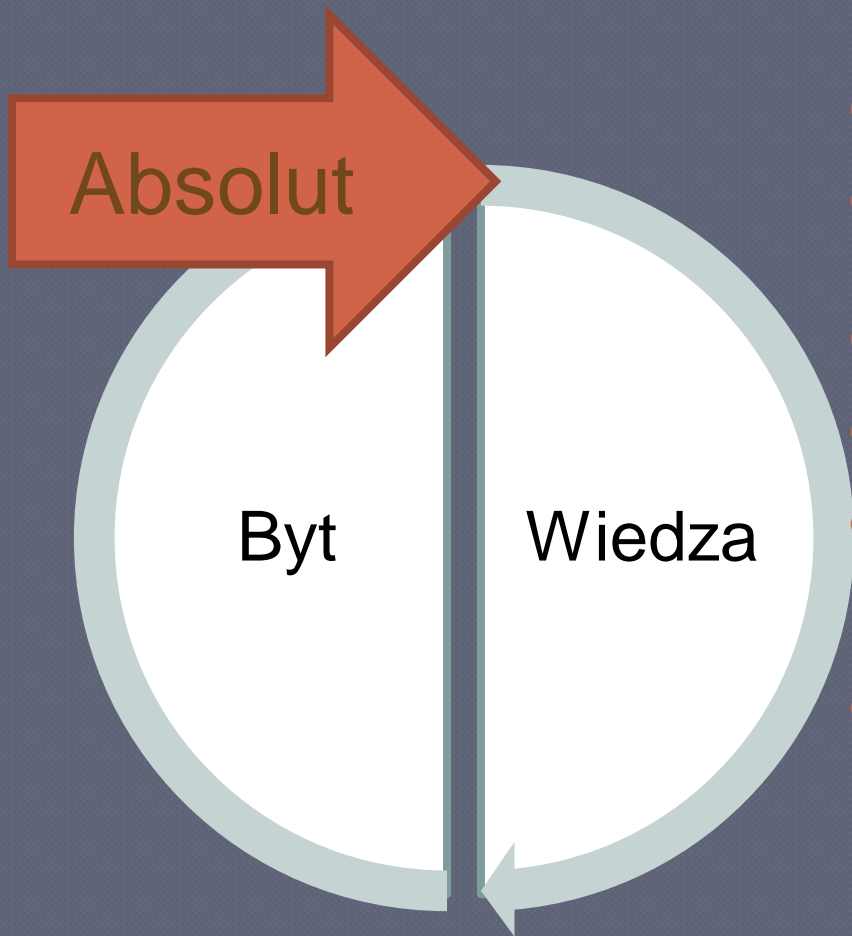
Chrematyczna i achrematyczna filozofia (chrema –gr. Rzecz)

Krytyka empiryzmu

- Zwalczał empiryzm zaciekle i wytrwale (nawet na terenie nauk ścisłych)
- Metoda eksperymentalna można nas doprowadzić tylko do poznania rzeczy stworzonych, podczas gdy rzeczywistość najwyższa (przedmiot filozofii) nie może być absolutnie poznana przez nic innego, jak przez prawdziwy akt stworzenia, sprawdzony przez rozum
- Doświadczenie jest bez znaczenia w zakresie filozofii chrematycznej

Centralne pojęcie filozofii Wrońskiego - Absolut

- Charakterystyką Absolutu jest tożsamość bytu i wiedzy (Schelling)
- Wroński utrzymuje, że odkrył istotę absolutu, chociaż w swoich tekstach nie wyjawia nigdzie tej tajemnicy
- „Absolut to, co zawiera w sobie samym warunek swej własnej rzeczywistości”
- „Absolut jest tym, co istnieje przez się” i przeciwstawia się względności
- Karol Libelt dostrzegł, że absolut Wrońskiego przypomina substancję Spinozy (oba byty mają przyczyny swego bytu w sobie samym)
- Samorzutność rozumu odkrywa konieczność istnienia Absolutu

Zakończenie: opinie o Wrońskim

- Historycy filozofii Wrońskiemu współcześni mieli mu za złe rusofilstwo oraz panslawistyczne projekty zjednoczenia Słowian pod przewodnictwem Rosji
- „Wroński do nas tylko nazwiskiem należy i z powodu politycznych mniemań znianawidzonym został”
- Sam Wroński o sobie: „Kopernik odkrył budowę naszego słonecznego systemu. Ja przez odkrycie budowy powszechnego systemu świata dopełniłem odkrycie Kopernika. Polska może przeto przyznać sobie, że objawiła ludziom budowę wszechświata”
- Trentowski o Wrońskim: „Nad Kopernika w starej, a nad Wrońskiego w dzisiejszej Polsce Europa nie miała i nie ma nic wznioślejszego. Są to dwa przesilenia słoneczne ducha ludzkości całej”
- Pisał po francusku, zdania po polsku nie zostawił, ale nie jest uważany za filozofa francuskiego, bo jego filozofia jego obca umysłowości tego narodu
- Wroński może zostać uznany za Polaka piszącego po francusku w duchu filozofii niemieckiej